

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Berzovia“, „Bihoreană“, „Bistrițana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Săliște, „Chioreană“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Humedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Sîlvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgnea“.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 25 Maiu 1901.

Nr. 20.

Problemele Reformei Băncilor.

— Sancțiunea reformelor. —

Acțiunea de reformă a băncilor românesci, schițată în liniamente generale în cele 5 puncte ale articolului nostru premergător, — ne-am închipuit-o și am proiectat-o dela început ca o *acțiune socială autonomă* a institutelor interesate, adică ca o lucrare spontană a acestora, începută și realizată din indemn propriu în scopul consolidării lor și a asigurării viitorului lor.

Între asemenea împregiurări fiind exclusă ori-ce forțare, precum și intențiunea de a silii pe cineva să se ferească, — nu poate fi vorba nici de o *sancțiune oare-cum penală* a reformelor proiectate. Din contră, dreptul fiecăreia dintre băncile noastre: de a se fericii după fasonul ei, are să rămână cu totul nealterat.

Cu toate aceste credem, că în interesul consolidării organizațiunii noastre financiare ar fi indicat, a da reformelor proiectate o sancțiune în acel înțeles: ca institutele cari se vor supune sarcinilor și sacrificiilor reclamate de aceste reforme, să-și asigure reciproc anumite *favoruri*, cari să le recompenseze pentru jertfele ce și-le au impus.

O asemenea asigurare reciprocă nu numai că ar fi pe deplin justificată, dar nici nu va fi de prisos. Căci deși e drept, că reformele proiectate nu intenționează alta decât *binele* institutelor interesate, și că prin urmare nu va mai fi de lipsă a le îndemna prin favoruri speciale la o lucrare reclamată de interesele lor proprii, — scim totuși, că cercurile cari au cuvântul decizător la băncile noastre, nu sunt pretutindenea destul de orientate în chestiune, ca să ne putem aștepta la o aderență generală și la realizarea fără opozițiune a reformelor proiectate.

De sigur nu în puține locuri ni se va opune părerea, că nu se simte nici o trebuință de reforme, și se va dice: că până acum toate au mers bine și că n'are înțeles să ne impunem sarcini nouă, să complicăm aparatul organizațiunii noastre, ba poate chiar să reducem profitul net din cauza unor pericole închipuite, cari poate nici nu ne vor amenința. Dacă e vorba de o eventuală crisă, vom vedea ce vom face atunci când crisa se va ivi.

În fața acestor argumentări, cari în cercurile mai puțin orientate ușor ar putea trece ca plausible, credem că va fi bine dacă conducătorii băncilor, despre cari trebuie să presupunem că vor judeca în chestiune cu mai multă competență, — vor avea să opună și argumente mai la înțeles pentru o eventuală opoziție ignorantă.

Dar afară de aceste considerațiuni mai mult politice, argumentează încă și grave motive practice pentru crearea sancțiunii indicate.

Anume în primul rând se impune oare și cum de sine precauțiunea, că institutele noastre, afară de garanțiile ce și-le pot da fiecare de sine în cadrul organizațiunii proprii, să caute a-și asigura viitorul și pe calea *asociării*, ca la cas dacă împrejurări locale sau speciale ar aduce în strimtoare una sau alta dintre singuraticile bănci asociate, să se poate rădîma pe sprijinul celorlalte cari au ramas neatînse de asemenea calamități.

Cu alte cuvinte: ni s'ar părea rațional, ca băncile noastre să se asocieze pentru mai buna asigurare a viitorului lor și în acest scop să enunțe între sine *principiul solidarității*.

Din acceptarea principiului de solidaritate nu urmează însă numai drepturi și favoruri, ci și datorințe și sarcini, și este prea natural, că o asociere solidară va putea avea

loc numai între institute, cari deopotrivă își vor crea garanțiile dezvoltării și viitorului lor și se vor supune în mod egal sarcinilor reclamate de consolidarea organizațiilor lor. Nu va pute pretinde nimeni dela un institut solid, ca să între în relațiuni de solidaritate cu alte institute, cari au refuzat a-și întemeia și dovedi soliditatea prin aceleași mijloace și în aceeași măsură.

Asemenea considerațiuni vor avea să fie decizive însă nu numai cu privire la întemeierea unei asociații solide, ci și în privința tuturor *relațiilor de afaceri*, și este prea natural că ori-ce bancă solidă va preferi a intra în asemenea legături și a le continua tot numai cu institute, despre cari știe că au făcut tot posibilul pentru consolidarea lor.

În aceste două momente: în asocierea solidară și în restringerea relațiilor de afaceri la institutele asociate, găsim noi cea mai potrivită sancțiune a reformelor proiectate; o sancțiune pe cât de justă și neofortată, pe atât de sigură și eficace.

În vederea acestora credem deci, că cele 5 puncte înșirate ar mai fi să se întregească încă cu următoarea *clausulă de sancțiune*:

VI.

Băncile române asociate pentru consolidarea organizațiilor lor, cari vor realiza reformele stabilite prin conferința Directorilor de bancă, *se declară solide*, și în cas de trebuință își vor da reciproc tot concursul posibil pentru asigurarea existenței și viitorului lor. Totodată se vor preferi reciproc în relațiunile lor de afaceri și-și vor rezerva mijloacele disponibile în primul rând pentru trebuințele lor proprii.

* * *

Și cu aceste încheiăm expunerile noastre.

Ținând cont de principiile ventilate și adoptate în sinul Delegațiunii Băncilor, ne am format și am dat publicității părerile noastre individuale, fără pretenția de a fi găsit deslegarea cea mai potrivită a chestiunii ce ne preocupă, ci mai ales numai conduși de intențiunea, de a familiarisa acțiunea ce se pregătește în cercuri cât se poate mai largi, pentru a da pe această cale privilegiu tuturor celor chiamați, de a-și forma și espune și dînșii vederile, și de a contribui la desbaterea cât mai aprofundată și la rezolvirea cât mai multămitoare a problemelor ce ni-se impun.

Încheiăm deci cu dorința, ca cuvântul nostru să stirnească un cât mai viu ecou, și să îndemne cât mai multe și cât mai valoroase forțe la o intensivă conlucrare în scopul consolidării organizațiilor noastre financiare și prin aceasta a înaintării economice a întreg poporului nostru.

Rente perpetue.

(Încheiere).

III. Rente perpetue în progresiune geometrică*
se numesc acelea, a căror rate cresc sau scad cu un factor anumit. — Un testator donează cuiva o rentă perpetuă anuală anticipativă, ale cărei rate din an în an cresc cu un factor anumit q . În anul prim va căpăta r unități, în al 2-lea $r q$, în al 3-lea $r q^2$ și a. m. d. Pentru ca să ușurăm calculațiunea și aflarea formulei, presupunem, că renta din cestiune e finită, durând n ani. Discontul acestei rente este suma tuturor ratelor discontate pe începutul anului prim. Fiind-că renta e anticipativă, rata primă nu vine discontată, pentru că se plătesce la începutul anului prim.

$$S_n = r + \frac{r q}{v} + \frac{r q^2}{v^2} + \frac{r q^3}{v^3} + \dots + \frac{r q^{n-2}}{v^{n-2}} + \frac{r q^{n-1}}{v^{n-1}}$$

În progresiunea de față factorul este $\frac{q}{v}$, deci

$$S_n = \frac{r \left[\left(\frac{q}{v} \right)^n - 1 \right]}{\frac{q}{v} - 1}$$

Pentru cazul rentei perpetue avem

$$S_\infty = r + \frac{r q}{v} + \frac{r q^2}{v^2} + \dots + \frac{r q^\infty}{v^\infty}$$

În general pentru ca șirul acesta infinit să-l putem suma printr'un număr real, va trebui ca membrii șirului din ce în ce să devină tot mai mici, cu alte cuvinte trebuie ca

$$\frac{r q^{n-1}}{v^{n-1}} > \frac{r q^n}{v^n}$$

pentru ca membrii șirului în infinit să fie egali cu 0.

Din formula $\frac{r q^{n-1}}{v^{n-1}} > \frac{r q^n}{v^n}$ putem afla raportul dintre q și v . Prescurtând în amândouă părțile cu $r q^{n-1}$, avem

$$\frac{1}{v^{n-1}} > \frac{q}{v^n}$$

multiplicând în amândouă părțile cu v^{n-1}

$$\frac{v^{n-1}}{v^{n-1}} > \frac{v^{n-1} q}{v^n}; \quad 1 > \frac{q}{v}$$

*) Asupra acestor fel de rente s'a publicat un studiu destul de aprofundat în anuarul școalei comerciale sup. rom. gr. or. din Brașov, sub titlul: „Renta perpetuă cu rate, cari cresc în progresiune geometrică“, de prof. A. Ciortea.

Deci pentru a afla discountul unei rente perpetue în progresiune geometrică trebuie ca

$$1 > \frac{q}{v} \text{ sau } v < q$$

adecă: factorul intereselor să fie mai mare ca cotașentul de creștere.

Din algebră e cunoscut că un număr mai mic cu unul, ridicat la o potență infinit de mare, este egal cu 0;

$$\left(\frac{q}{v}\right)^\infty = 0$$

Fiind în clar acum cu q și v și raportul dintre ele, putem afla formula generală a discountului unei rente perpetue anticipative pentru cazul când $v > q$. În formula

$$S_n = \frac{r \left[\left(\frac{q}{v}\right)^n - 1 \right]}{\frac{q}{v} - 1}$$

înlocuim pe n cu ∞ și avem

$$S_\infty = \frac{r \left[\left(\frac{q}{v}\right)^\infty - 1 \right]}{\frac{q}{v} - 1} = \frac{r [v - 1]}{\frac{q - v}{v}} = \frac{-rv}{q - v} = \frac{rv}{v - q}$$

Pentru renta decursivă

$$S'_\infty = \frac{r}{v} + \frac{rq}{v^2} + \frac{rq^2}{v^3} + \frac{rq^3}{v^4} + \dots + \frac{rq^\infty}{v \cdot v^\infty}$$

$$S'_\infty = \frac{1}{v} \left(\frac{rq}{v} + \frac{rq^2}{v^2} + \frac{rq^3}{v^3} + \dots + \frac{rq^\infty}{v^\infty} \right)$$

$$S'_\infty = \frac{1}{v} S_\infty = \frac{rv}{v(v-q)} = \frac{r}{v-q}$$

Exemplu: Avem o rentă perpetuă anticipativă, a cărei rată primă este 1000 K; $q = 1.03$. Care e discountul dacă procentul de capitalizare este 5%.

$$S_\infty = \frac{rv}{v-q} = \frac{1000 \cdot 1.05}{1.05 - 1.03} = \frac{1050}{0.02} = \frac{105000}{2} = 52500 \text{ K}$$

Tot cazul acesta însă pentru o rentă decursivă

$$S'_\infty = \frac{r}{v-q} = \frac{1000}{1.05 - 1.03} = \frac{1000}{0.02} = 50000 \text{ K}$$

E foarte greu ca în praxă să obvină un astfel de cas, la care să aplici formula rentei perpetue în progresiune geometrică și mai vârtos cea în progresiune aritmetică. Poate chiar faptul acesta a contribuit în mare parte, ca cei cari sunt chemați a scruta și a afla nouă formule în vastul și interesantul domeniu al aritmeticii politice, în tractările lor despre rentele perpetue să omită tractarea acestor fel de rente. Pentru a face evident cazul unei rente perpetue în progresiune geometrică, citez un cas analog care s'a ivit în cercul de activitate al băncilor noastre.

Un testator donează 100,000 K unei instituții culturale cu condițiunea ca 50% din interesele anuale au a se adauge la capital, 30% să le întrebunțeze spre scopurile sale, iar 20% au să formeze o rentă perpetuă pentru o a treia persoană. Care e discountul rentei perpetue, ce e în drept a o primi a treia persoană, dacă procentul de capitalizare este 4%. Rata primă (r_1) va fi 20% din interesele anuale ale capitalului prim.

$$r_1 = \frac{C_1 \cdot 4}{100} \cdot \frac{20}{100} = \frac{100000 \cdot 4}{100} \cdot \frac{20}{100} = 800$$

În anul al 2-lea la capital se adaugă 50% din interesele anului prim; deci

$$C_2 = C_1 + \frac{C_1 \cdot 4}{100} \cdot \frac{50}{100} = 100000 + 2000 = 102000$$

Interesele anului al 2-lea 102000 sunt 4080 și

$$r_2 = \frac{4080 \cdot 20}{100} = 816$$

Tot în felul acesta avem pentru $r_3 = 832.32$

$$r_4 = 848.9664.$$

Cunoscând aceste rate, de sine ni se impune întrebarea, care este factorul de creștere al ratelor. Dividând pe r_2 cu r_1 sau r_4 cu r_3 (r_n cu r_{n-1}), căpătăm ca cvoțient 1.02, care nu este alt-ceva decât factorul de creștere al ratelor. — Discountul acestei rente e ușor de aflat, căci

$$r_1 = r \cdot q^0$$

$$r_2 = r \cdot q$$

$$r_3 = r \cdot q^2$$

$$r_4 = r \cdot q^3$$

$$\vdots$$

$$r_n = r \cdot q^{n-1}$$

Formula discountului este

$$S'_\infty = \frac{r}{v-q}$$

În cazul de față $r = 800$, $v = 1.04$ și $q = 1.02$ deci

$$S'_\infty = \frac{800}{1.04 - 1.02} = \frac{800}{0.02} = 40000 \text{ K}$$

Aflat fiind acest discount, cum ar trebui să întrebunțăm interesele lui pentru ca să căpătăm din an în an rate tot așa de mari ca în cazul de neescontentare?

De vom folosi interesele anuale ale acestui discount de rate ale rentei, vom avea o rentă perpetuă regulată; deci ca din ce în ce să căpătăm rate tot mai mari va trebui ca din interesele anuale o parte să le adaugem la capital pentru ca astfel să avem drept la interese tot mai mari și prin acesta și ratele rentei, cari sunt o parte al intereselor anuale, să crească din ce în ce. — În exemplul a 2-lea am vădit că condițiunea principală a rentei perpetue este: adaugerea de 50% din interesele anuale la capital. E evident, că condițiunea aceasta va trebui să intre în vigoare și în cazul, când voim ca discountul să-l întrebunțăm astfel, ca o parte din interesele lui anuale să formeze o rentă perpetuă în progresiune geometrică: adecă din interesele anuale ale discountului de 40,000 50% vor trebui adauge la capital iar restul de 50% formează renta.

Că e evident aceasta reese din următoarele: discountul rentei perpetue, ce compete instituției culturale este 60,000 K, care adunat la discountul de 40,000 K avem 100,000 K, capitalul testat instituției.

Interesele anului prim ale discountului de 40,000 sunt 1,600; din acestea 50% se adaugă la capital iar restul de 50% formează prima rată (r_1); deci $r_1 = 800$ și $C_2 = C_1 + 800 = 40,800$. Interesele dela 40,800 sunt 1,632; deci $r_2 = 816$ iar $C_3 = 40800 + 816 = 41616$; tot astfel $r_3 = 832.32$ și $r_4 = 848.9664$. Vedem deci, că în cazul când voim ca discountul astfel să-l întrebunțăm, ca să căpătăm rate în progresiune geometrică, va trebui să avem în vedere procentul de adaugere, care în cazul de față este de 50%.

Pentru ca să aflăm discountul de mai sus, fiindu-ne dată rata primă, procentul de capitalizare p și procentul de adaugere s , trebuie ca să cunoaștem și pe q . La renta de mai sus $r_2 > r_1$ sau $r_n > r_{n-1}$ și anume mai mare cu partea de adaugere ce compete unităților

ratei: adică o unitate se mărește cu $0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 0s$, r_1 unități cu $r_1 \cdot 0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 0s$; deci

$$\begin{aligned} r_2 &= r_1 + r_1 \cdot 0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 0s \\ r_2 &= r_1 (1 + 0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 0s) = r_1 q \\ q &= 1 + 0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 0s \end{aligned}$$

În general formula pentru aflarea ratei a n -a

$$r_n = r_1 q^{n-1}$$

Reese clar de aici, că creșterea ratelor stă în raport direct cu $\%$ de capitalizare (n) și cu $\%$ de adaugere (s); cu cât cresc aceste 2 feluri de procente, cu atât se mărește și cvoțientul q și prin asta ratele. Mărimea valorii ratelor singuraticice însă nu stă în raport direct decât cu $\%$ de capitalizare, pe când cu $\%$ de adaugere stă în raport indirect, căci cu mărimea $\%$ de adaugere scade $\%$ care formează ratele rentei.

Să luăm cazul, când se adaugă toate interesele la capital: $v = 100$. În cazul acesta

$$q = 1 + 0 \cdot 0p \cdot 1 \cdot 00 = v^*$$

pe când $r_1 = 0$, căci $\%$, cu ajutorul căruia din interesele anuale căpătăm ratele rentei, este 0 .

Pentru-că să aflăm discountul unei astfel de rente, natural că în formula

$$S'_\infty = \frac{r}{v - q}$$

nu vom înlocui pe $q = v$, căci aceasta e valabilă numai până atunci, până când v e mai mare ca q ($v > q$); și chiar formula

$$S'_\infty = \frac{r \left[\left(\frac{q}{v} \right)^n - 1 \right]}{v \left(\frac{q}{v} - 1 \right)}$$

pentru-că ratele rentei în cazul acesta sunt toate egale cu 0 . Deci pentru aflarea lui S'_∞ pornim din progresiunea

$$S'_\infty = \frac{r}{v} + \frac{r q}{v^2} + \frac{r q^2}{v^3} + \dots + \frac{r q^\infty}{v \cdot v^\infty}$$

înlocuind pe q cu v și scoțind ca factor comun pe $\frac{1}{v}$ avem

$$S'_\infty = \frac{1}{v} \left(r + \frac{r v}{v} + \frac{r v^2}{v^2} + \dots + \frac{r v^\infty}{v^\infty} \right)$$

$$S'_\infty = \frac{1}{v} (0 + 0 + 0 + \dots + 0)$$

deci

$S_\infty = 0$, ceea-ce e și natural, că acela, care are drept la o astfel de rentă nu va căpăta nici când nici un ban.

Casul când la capital nu s'ar adauge nimic ($s=0$) pentru q ar da

$$q = 1 + 0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 0s = 1 + 0 \cdot 0p \cdot 0 \cdot 00 = 1$$

fiind $q=1$ și mai mic ca v putem să înlocuim în formula lui S'_∞ .

$S'_\infty = \frac{r}{v-q} = \frac{r}{v-1}$ formula rentelor perpetue regulate. — Pt S_∞

$$S_\infty = \frac{r v}{v-q} = \frac{r v}{v-1}$$

* * *

Pentru capitalizarea anticipativă forma tehnică a tuturor formulelor aflate până acum nu se schimbă;

înlocuim numai pe $v = 1 \cdot 0p$ cu $W = \frac{1}{1 - \frac{p}{100}}$

M. Navrea.

*) și nici decum în cazul acesta $q = 0$, după cum susține d. prof. A. Ciortea în articolul D-sale.

Rectificare. În partea I și II a acestui articol, publicate în Nr. 18 și 19 ale „Revistei Economice“, s'au strecurat câteva erori de tipariu, pe cari le rectificăm în următoarele:

1. În Nr. 18, pag. 204, șirul 10 (de jos), să se înlocuiască „100 K“ cu „800 K“; iar în șirul penultim $\frac{r}{1 \cdot vp - 1} = \frac{r}{v \cdot vp}$ cu: $\frac{r}{1 \cdot 0p - 1} = \frac{r}{0 \cdot 0p}$.

2. În Nr. 19, pag. 210, col. II, șirul penultim să se înlocuiască cu următoarele:

$$S_n = \frac{r \left[\left(\frac{1}{v} \right)^n - 1 \right]}{\frac{1}{v} - 1} + Q,$$

apoi pag. 211, șirul 13, să se înlocuiască „ S_n “ cu „ S_{n-1} “, și șirul 6 (de jos) se va ceti:

$$S_\infty = \frac{-rv}{1-v} + \frac{dv}{v-1} \text{ etc.}$$

LEGISLAȚIUNE.

Legea despre adunarea de comande. Ministrul de comerț a publicat o ordinațiune privitoare la executarea legii despre adunarea comandelor. Conform acestei ordinațiuni legea va intra în vigoare la 1 Iunie a. c. Comerciantul sau industriașul, care petrece un timp oare-care numai pentru adunarea de comande în altă comună, afară de aceea unde își are locuința, cade sub dispozițiunile legii. Legea interesează în multe privințe și pe agricultorii noștri, va fi bine deci, dacă vor ține cont de dispozițiunile acestei legi, din cari comunicăm aici pe cele mai însemnate.

Pentru adunarea de comande se poate urmări și acel proprietar de pământ, care în cercul economiei sale face întreprinderi industriale sau de fabrică (moară, fabrică de spirt, fabrică de scrobeală, stabiliment pentru gătitul și untului, etc.), încât adică comanda se referese la articole ce se pot vinde sau întrebuința în cercul respectivei întreprinderi industriale sau de fabrică (§. 3).

Pe baza autorisării speciale din §. 3 al legii, din totalitatea comandelor provădute în primul alineat din §. 1, ministrul admite următoarele excepțiuni: 1. articolele industriei de casă, însă numai sub condițiunea, ca să se justifice caracterul de industrie casnică a cutărui articol prin un atestat dela autoritatea comunală; 2. instrumente și mijloace științifice; 3. mașinile de cusut; 4. articolele economice mai mari, ca mașini de treerat, de arat și semănat, locomobile, mașini de vapor stabile și pluguri cu vapor, mai departe pompele de vapor și părțile constitutive ale morilor; 5. părțile necesare la instalarea stabilimentelor cu putere electrică, și în general de iluminat și telefon.

Adunarea de comande cu privire la obiectele înșirate în p. 4, dela micii agricultori se concede numai cu condițiunea ca documentul de comandă să fie autenticat de primăria comunală respectivă.

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Acuirarea acțiunilor proprii (§. 161 al L. C.)

Din compararea alineatului prim și al doilea ale § 161 al L. C. rezultă, că dispozițiunea prohibitivă, în sensul căreia societății pe acțiuni ii este interzisă acuirarea

sau amanetarea acțiunilor proprii, nu are alt efect de drept decât responsabilitatea materială și solidară a membrilor direcțiunii față de creditorii societății, precum și punibilitatea normată în §. 218 al L. C.; prin urmare afacerea însăși nu se poate considera ca nulă.

(Curia reg. ca for de revisiune, sub Nr. 521/900 delă 8 Ian. 1901).

*

Contrasemnarea avocatului în cauze de carte funduară. Recursele înaintate în cauze de carte funduară nu se pot respinge sub cuvânt, că lipsește contrasemnarea unui avocat, deasemenea nici din cauză de defecte formale.

(Curia reg. sub Nr. 4294 delă 11 Ianuare 1901).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 23 Maiu 1901.

○ Furtuna, ce se descărcase asupra bursei din New-York s'a mai domolit și cu toate că liniștea nu s'a restabilit pe deplin, totuși panica s'a delăturat deocamdată, în speranță că furtuna nu se va repeta în curând. Nu se poate prevesti cu siguranță, dacă excesele speculațiunii din Statele-Unite, nu vor avea încă alte urmări detestabile. Dacă speculațiunea de bursă din America nu va lua un curs mai sănătos, pot urma încă evenimente de caracter catastrofal. De astă dată au scăpat conspeculanții din Europa mai pe ușor, cu toate că Londonul și Berlinul a perdut sume însemnate în acest orgolios joc al hazardului. Dacă însă aceste două piețe vor trage învățătura cuvenită din cele întâmplate de curând, aceasta va servi numai spre consolidarea și dezvoltarea afacerilor indigene. Cu deosebire bursa din Viena ar fi mulțumită dacă Berlinul și-ar impune o oarecare rezervă față de speculațiunile bursei din New-York, fiindcă evenimentele din săptămâna trecută ne au dovedit că legăturile dintre diferitele piețe au devenit tot mai strânse și că cu deosebire bursele noastre sunt în mare măsură expuse valorilor externe, așa că nu sunt în stare de a profita de momentele favorabile indigene, îndată ce li-se opun în cale greutateți de natură externă. Dacă bursa din Viena și Budapesta ar fi putut începe o acțiune izolată de celelalte burse, — săptămâna trecută putea fi un început înveselitor.

Dintre evenimentele de natură internă cel mai important este, că situațiunea politică din Austria s'a îmbunătățit. Basați pe ultimele deciziuni ale parlamentului austriac, putem susține cu oarecare siguranță, că chestiunea căilor ferate, a regulării riurilor și a clădirii de canale și linii ferate laterale vor ajunge cât de curând în stadiul de a se pute începe lucrările pregătitoare. Un alt moment de importanță este armistițiul încheiat între Cehi și Germani din incidentul călătoriei Monarchului în Bohemia. Se pare că și acum partidele naționaliste ar fi ajuns la convingerea că bunăstarea economică a țării nu se poate ajuta de cât pe cale pacinică. Increderea reciprocă începe să iasă la iveală, punându-se astfel basa unui viitor mănos.

La aprecierea favorabilă a situațiunii în apropiatul viitor a mai contribuit și împrejurarea, că paralel cu îmbunătățirea situațiunii parlamentare din Reichsrath, — pertractările comunei Viena în chestiunea edificării de casarme nouă au ajuns la un rezultat pozitiv. Pentru aceste întreprinderi încă se vor

face emisiuni de rente, și astfel se speră, că în preajma acestor operațiuni financiare în stil mare — se vor calma și animositățile față de bursă. Stând astfel lucrurile, putem susține, fără a fi timbrați de optimiști, că ne aflăm în pragul unei schimbări esențiale pe terenul economic.

Operațiunile de bursă în Viena n'au fost prea animate în decursul acestui period, dar cu toate acestea tendința târgului de fonduri a fost în permanență favorabilă. Speranțele mari ce se aduceau în legătură cu cuponul din Maiu nu s'au realizat în măsura dorită; dar totuși se speră că mișcarea favorabilă pentru fonduri va crește din ce în ce, dacă nu se va întâmpla vre-o schimbare în târgul monetar, bunăoară o scumpire a banilor. — Situațiunea târgului monetar de present este liniștită. S'au scontat cu $3\frac{1}{3}$ — $3\frac{1}{4}$ procente sume mai măricele, dar în genere circulațiunea s'a mai redus. Cererea preste tot nu stă pe un nivel egal de mare cu mijloacele disponibile și de aci se poate conchide, că situațiunea favorabilă a târgului monetar va fi mai durabilă.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Racoțana“ institut de credit și de economii în Șeica-mare. Dl Dem. Deacu, membru în direcțiunea acestui institut, demisionând din acest post, a fost înlocuit în mod provisor prin Dl Ioan Dordea.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În România. Grânele, oarzele și oveșele promit un rezultat îmbucurător. Cucuruzele s'au semănat și în mare parte sunt răsărite. Viile sunt frumoase. Pomii și mai cu seamă perii și caișii au suferit mult din cauza frigului. Pășunile și livezile se prezintă foarte bine. Semănăturile de primăvară au trebuință de căldură. E temere aproape generală că rapita va da o recoltă mult mai pe jos de așteptările agricultorilor.

*

În interesul culturii hemeiului. Comitetul „Reuniunii economice ardelene“ cu sediul în Cluj, în ședința sa delă 10 Maiu a. c. a debătut o adresă ce i-s'a înaintat din partea mai multor cultivători de hemeiu din diferite regiuni ale Ardealului. În numita adresă se ridică plângerea, că cultura hemeiului în Ardeal nu se poate răspândi din cauza valorisării nesigure și adesea din cauza preturilor nesuficiente. Acest rău ar proveni din cauza că fabricile de bere din patrie întrebunțează puțin hemeiu unguresc. Conform datelor statistice producțiunea noastră de hemeiu din 1900 a fost de 2100 q, din cari s'au exportat 1778 q, și 322 q au rămas în patrie; dar s'au importat 5702 q., din cari 3600 q. s'ar fi putut produce aici pe lângă împregiurări de valorisare mai favorabile.

După-ce ministrul de finanțe în expusul seu relativ la budgetul pe 1901 a promis unele favoruri fabricanților de bere, cultivătorii de hemeiu roagă „Reuniunea economică ardeleană“, să întrevină la ministru ca să acoarde favoruri în privința dării suplimentare pentru bere numai acelor fabricanți, cari vor dovedi în mod autentic că întrebunțează hemeiu unguresc și în proporția în care întrebunțează acest

hemeiu. Comitetul reuniunii a aprobat adresa redactată în acest înțeles și a decis să o trimită tuturor reuniunilor economice din Ardeal spre desbatere și aprobare, și totodată să o recomande și ministrului.

Ar fi de dorit ca și agricultorii noștri să se îndelețnicească cu cultura hemeiului, la noi cunoscută abia după nume.

*

Reuniunea economică regn. magh. va ține în zilele dela 1—10 Aug. a. c. a XVI expoziție de orz și hemeiu pentru facerea berii. Cel mai bun orz se va premia; iar *Insofîrea agricultorilor maghiari* va întocmi un târg pentru vinderea orzului de bere în timpul dela 20 Aug. până la 10 Oct. a. c.

INDUSTRIE.

Statistica meseriașilor din România. Ministerul rom. de domenii a dat la lumină o lucrare de mare însemnătate din punctul de vedere economic și social. intitulată *Starea și statistica meseriașilor*, datorită domnilor: Lazar Teodoru, șeful serviciului comerțului și Fr. Robin-Derescu, șeful biurolui comerțului exterior. Această lucrare este precedată de un referat al dlui C. Alimăneșteanu, directorul industriei, comerțului și minelor, în care insistă asupra anchetelor industriale și asupra necesității de a se întreprinde un studiu al tarifului nostru vamal. Din această scriere extragem următoarele asupra statisticii meseriașilor:

Numărul meseriașilor din țară este socotit de autorii lucrării la 1.411.708, număr în care nu intră meseriași din București. Statistica orașului București pentru 38 meserii, după rezultatele extrase de Primăria Capitalei din lucrarea recensământului populațiunii (1899) dă un număr de 18.881 meseriași și 5140 calfe.

Meseriași din țară, afară de București, se repartizează ast-fel:

	Români	Străini creștini	Evrei	Total
Maestrii	75,951	14,226	10,159	100,336
Calfe	13,702	7,149	5,307	26,158
Ucenici	8,452	3,222	3,540	15,214
Total	98,105	24,597	19,006	141,708

Românii represintă 70% din totalul meseriașilor, străinii creștini 17% și evreei 13%.

Proporțiunea după starea meseriașilor este următoarea: Măestrii 70% din total; calfele 20% și ucenicii 10%.

Din totalul de 141,708 meseriași 83,876 sunt în comunele rurale și în comunele urbane nereședințe de județe, adică 60% și 57,832 adică 40% în orașele capitale de județe.

După naționalitate meseriași se repartizează ast-fel după locul de reședință:

Meseriași	In com. rur. și urb. nereșid.	Proporție la sută	In oraș cap. de județ	Proporție la sută
Români	68,845	82	29,260	50
Straini creștini	9,313	11	15,284	27
Evrei	5,718	7	13,288	23

Românii represintă 82% din totalul meseriașilor în comunele rurale și cele urbane nereședințe de județ și 50% în orașele capitale de județ; în aceste din urmă restul de 50% este alcătuit din străini din care 27 străini creștini și 23 evrei.

Preponderanța elementelor străine în exercitarea meseriilor, o arată următorul tablou, din care se vede, pentru fie-care oraș, capitală de județ, numărul meseriașilor după naționalitate:

Orașe	Totalul meseriașilor	Români	Străini creștini	Evrei
Bacău	756	173	74	509
Bârlad	1695	1064	69	562
Botoșani	2731	887	185	1659
Buzău	2360	1500	406	454
Brăila	3272	2283	651	338
Călărași	1335	903	379	53
Caracal	1514	1068	401	45
C.-Lung	1127	980	138	9
Constanța	2365	248	2011	107
Craiova	4758	2769	1703	286
Dorohoiu	832	280	87	465
Fălticeni	710	165	36	509
Focșani	1658	780	265	613
Galați	4558	2009	1485	1064
Giurgiu	2600	1579	763	258
Huși	1076	626	25	425
Iași	3830	896	371	2563
P.-Neamț	1914	957	218	739
Pitești	1605	1038	441	126
Ploești	3767	2387	838	542
R.-Sărat	485	363	32	90
R.-Vâlcea	659	443	166	50
Roman	1431	563	176	692
Slatina	733	462	251	20
Tecuciu	860	521	140	199
T.-Jiu	829	509	298	22
T.-Măgurele	487	303	166	18
Târgoviște	743	522	147	74
T.-Severin	2588	1392	1107	89
Tulcea	3918	1229	2229	460
Vaslui	636	361	27	248

Sunt orașe, după cum se vede, unde meșeriași evrei sunt cu mult mai numeroși de cât meseriași români, cum în Bacău, Botoșani, Dorohoi, Fălticeni, Piatra-Neamț, Iași, Roman; în aceste orașe ei alcătuiesc aproape două treimi din numărul total al meseriașilor.

Din cercetarea meseriilor în parte autorii au putut să constate că sunt unele meserii în care se găsească un număr foarte mare de români, cum lemnăria, rotăria, zidăria, caldarămaria, cărașeria, chirigieria, dulgheria, hamalăcul, etc., meserii în care se cere multă muncă fizică; sunt însă multe meserii unde proporția străinilor este îngrijitoare, cum croitoria, cismăria, măcelăria, pescăria, tâmplăria de mobile, tinichigieria, zidăria, modele; în aceste meserii predomină evreei.

În ce privește meseriași în general numărul lor după felul de meserii este următorul: (afară de București) 18,284 cărași sau chirigii; 11,942 cismari; 8422 ferari; 6514 croitori; 5909 dulgheri; 5800 lăutari; 4738 blănari; 4014 hamali; 4135 lemnari; 4604 rotari; 3994 zidari; 3426 pescari; 3364 brutari; 3621 croitorese; 2,232 cărămidari; 2,469 măcelari; 2389 olari; 2465 rogojinari; 1721 bărbieri; 1786 birjari; 1132 bragagii; 1000 lăptari; 1105 lingurari; 1262 pietrari; 1685 plutași; 1427 potcovari; 1354 rachieri; 1485 sobari, 1762 spălătorese; 1737 tâmplari de binale; 1562 tâmplari de mobile; 1297 tinichigii, 607 tipografi, etc.

Din numărul total al meseriașilor din orașele capitale de județe numai 17,565 lucrează singuri, din cari 9986 români, 3899 străini creștini și 3680 evrei; în comunele rurale și urbane nereședințe de județ numărul acestor meseriași este de 55,750 din care 48,622 români, 4662 străini creștini și 2466 evrei.

Măestrii din orașe care au învățat meseria în școli sau ateliere speciale sunt în număr de 1424. Din aceștia 141 sunt români și 1283 străini.

Cifrele de până aci nu sunt privitoare și la orașul București; pentru meseriași din Capitala țării nu s'a putut face lucrarea după aceleași norme, așa că autorii statisticii meseriilor s'au mulțămît să reproducă în lipsa de alte cifre, un tablou întocmit de primăria Capitalei în 1899 care cuprinde 38 meserii.

COMERCIU.

Situațiunea comercială în România. După ce s'au efectuat angajamentele mai urgente, ce-și luaseră exportatorii, tirgul de cereale a intrat în liniște. Prețul grâului a atins 90—94 lei chila, și acum variază între 14 și 20 lei suta de kg. (maja m.), cucuruzul 8-50 și 9-75, orzul ceva mai bine de 10 lei.

DIN REUNIUNI.

„Asociațiunea” — pentru înaintarea economiei. În adunarea cercuală a desp. „Brașov”, care se va ține Duminecă la 26 Maiu st. n. în sala cea mare a gimnasiului român din Brașov, se va pertracta și raportul special în privința propunerii făcute la adunarea cerc. ținută anul trecut în comuna Herman, în scopul înființării unei *Reuniuni agricole* pe teritoriul acestui harnic despărțământ.

„Asociațiunea națională din Arad pentru cultura poporului român”, făcând un apel pentru înscriere de membri, spune între altele, că „astăzi a pornit pe calea unei acțiuni de concentrare de forțe și de muncă pentru a-și apropia idealul”; că „a inaugurat monumentală lucrare a *monografiilor comunelor*... din părțile cari formează hotarul apusean al elementului românesc, pentru a lăsa posterității monumentum aere perennius”; și că „a luat sub scutul seu *corpul meseriașilor români*, prin a căruia cultivare și educare se va forma și fortifica o sănătoasă clasă mijlocie română; în același timp stipendii și ajutoare se împărțesc între ucenici și meseriași, pentru a ajuta și încuraja pe fiii poporului nostru la acest fel de muncă”. Această Asociațiune este întemeiată în 1862. Membrii ordinari plătesc în trei ani după olaltă câte 4 K sau deodată un capital de 80 K. —

„Reuniunea economică în Orăștie”. Comitetul reuniunii în ședința sa ținută la 11 Maiu a. c., între altele a decis, să ceară dela ministru un al doilea rind de *altoi*, care să se împartă membrilor sei; să ceară dela reprezentanța orașului Orăștie, ca să pună la dispoziția reuniunii câteva jugere de pământ drept *școală de pomi*, în care să se cultive altoi pe sama membrilor; s'a primit cu plăcere cererea meseriașilor români din Orăștie pentru înactivarea *secției industriale* a reuniunii; pe sama meseriașilor cari se vor înscrie membrii ai reuniunii se va institui o secție (subcomitet) compusă din membri propuși de meseriași, având să participe la desbaterile ei economul reuniunii C. Baicu, ca delegat al comitetului; despre hotăririle secției se va lua protocol, care se va transpune comitetului reu-

niunii; s'a decis *ținerea I adunări generale ordinare* în Romos la 3 Iunie n. a. c., 2 oare d. a. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării, 2. Raportul comitetului, 3. Raportul cassarului, 4. Budgetul pe 1901, 5. Anunțarea și desfășurarea programului expoziției de vite hotărâte a se ține, cu o eventuală prelegere asupra însemnătății ținerii vitelor, 6. Intregirea comitetului, 7. O prelegere economică, 8. Distribuirea premiilor destinate de reuniune pentru altoi în 1900, 9. Eventuale propuneri, 10. Exmiterea a lor 2 membri pentru verificarea protocolului, 11. Inchiderea adunării.

Expoziția de vite se va ține la Orăștie în ziua ce va fi fixată de adunarea generală și cu programul statorit din partea acesteia. Institutul de credit și economii „Ardeleana” din Orăștie a pus în an. tr. la dispoziția reuniunii economice K 200 pentru premiarea exponenților. Un comitet special va pune la cale cele de lipsă pentru aranjarea și reușita expoziției.

„Tovărășie agricolă” și „Insoțire de credit sistem Raiffeisen” în Cichindeal. Comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” a ținut o întrunire agricolă în Cichindeal la 19 Maiu a. c. Cu acest prilej economii de acolo au luat laudabila hotărâre de a înființa o „Tovărășie agricolă” și o „Insoțire de credit sistem Raiffeisen”, înscriindu-se la fiecare din ele câte un număr frumos de agricultori.

ÎNVEȚĂMÎNT.

Școale profesionale elementare de meserii și de agricultură. Pentru respândirea industriilor și agriculturii raționale, dela 1 Sept. a. c. se va deschide în fiecare județ din România câte o școală profesională elementară de meserii sau de agricultură.

Calendarul săptămânei.

(26 Maiu — 1 Iunie st. nou).

Țile	Cal. Greg.	Cal. Iulian
Dum.	26 (+) D. Ros.	13 St. Mța Glicheria
Luni	27 (+) L. Ros.	14 S. Mucen. Isidor
Marti	28 Wilhelm	15 S. Păr. Pachomiu
Merc.	29 Maximinian	16 Cuv. P. Teodor
Joi	30 Ferdinand	17 S. A. Andronic
Vineri	31 Petronella	18 S. M. Petru, Dionisie
Sâmb.	1 Nicod.	19 S. Muc. Patrichiu

Trageri la sorți.

Iunie 1: Losuri de stat din 1864. — Losuri de Triest 4½% de fl. 100. — Losuri Baden (trag. de câștig). — Losuri Turcești.

Scadența cupoanelor.

Iunie 1: Rentă ungară de 4% K, val. K 4—. — Priorități Nordwestbahn austr. 5% Lit. B. Em. 1874. Marce 14-96½. — Priorități Ferdinand Nordbahn 4%, val. fl. 4—. — Serisuri fonciare Bodencredit Sibiu 5%, val. fl. 250. — Oblig. cu premii Allg. öst. Bodencredit em. 1880 3% fl. 1-47. — Oblig. cu premii B. hip. ung. 4% fl. 2—. — Serisuri fonciare Arader bürg. Sparcassa 5 și 5½% fl. 2-50 și 2-75.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 23 Maiu 1901.

%	VALORI	V. cor. p. 100 K	
		Viena vinde	Bpesta vinde
Datoria publică comună.			
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	98 75	98 75
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% "	98 35	98 30
5	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	183—	183—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	141 50	142 50
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	172 25	172 50
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	212 25	213—
Datoria publică austriacă.			
4	Renta austr. aur., scut. de dare	118 05	118 10
—	" " Cor.	97 50	97 75
3 1/2	" " de invest.	85 50	—
Datoria publică ungară.			
4	Renta ung. aur. scut. de dare	117 60	117 70
4	" " Cor.	93 10	93 25
4 1/2	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	122 80	121 75
4 1/2	" " " " 1889, arg. " " "	101 10	101—
4 1/2	" " " " 1876, aur.	119 75	120—
—	" " ung. cu premii à 100 fl.	175 25	172—
4	" " p. regul. Tisei sc. de dare	142 50	143 50
4 1/2	Oblig. ung. de regalii " " "	100 80	100 40
3	Impr. p. regul. Porții de fier	84 15	—
4	Oblig. rurale croato-slavone	94 60	94 50
4	" " ungare	93 50	93 75
Alte datorii publice.			
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	260—	—
5	Obl. Soc. Temeș-Bega	92—	93 25
—	Imp. cu prem. al orașului Viena	395—	395—
3	" " sârbesci à 100 fr.	83 50	84—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	109—	—
—	Impr. bulgar 1889	96 30	—
Scrisuri fonciare și a. a.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95 25	—
3	" " " " cu premii, 1880	249 50	—
4	Banca austro-ungară	100—	100—
4	" " " "	100—	100—
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	98 25	98 25
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	103—	103—
4	" " " " 50 ani	94—	94—
4 1/2	" " " " Casei de păstr., cap., Pesta	99—	—
4 1/2	Inst. de credit fonciar ungar	100 25	100 50
4	" " " " " "	91 65	92—
5	Banca ipotecară ungară	98 50	98 25
4 1/2	" " " " " " cu premii	98 50	98 25
4	" " " " " "	241—	121 50
4 1/2	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	99—	99 25
5	Albina, Sibiu	—	102—
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	99 25	99 25
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. IV.	99 25	99 25
Losuri.			
	Basilica. à fl. 5—	17 40	17 45
	Credit, à fl. 100—	404—	404—
	Clary, à fl. 40— v. c.	145—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	410—	—
	Buda, à fl. 40—	161—	163—
	Pálffy, à fl. 40—	162—	163—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	50 25	53—
	" " ungară, à fl. 5—	26 20	26—
	Rudolf, à fl. 10—	61—	—
	Salm. à fl. 40— v. c.	205—	—
	Salzburg, à fl. 20—	76—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	239—	—
	Triest, à fl. 100— v. c.	600—	—
	" " " " à fl. 50—	175—	—
	" " " " „Jo sziv“, à fl. 4—	—	09 50
Valute.			
	Galbini austr. sau ung.	11 39	11 38
	" " c. reg.	11 37	11 36
	Napoleond'or (20 frei sau 8 fl. v. a.)	19 11	19 13
	20 Marce germ. aur	23 57	23 60
	5 ruble rusești	—	—
	Bilete germ. 100 M.	117 65	117 65
	" " franc. 100 Fr.	95 60	95 80
	Ruble, bilete, 100	254 50	255—
	Lei românesci, 100	—	—

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 23 Maiu 1901.

Grâu de Bănat	prima per 50 kg. vinde	7 60
" " Tisa	" " " " " "	8—
" " Pesta	" " " " " "	7 90
" " Alba-reg.	" " " " " "	7 90
" " Bacica	" " " " " "	7 60
Secară	" " 100 " " " "	7 35
Orz	" " " " " "	6 75
Ovės	" " " " " "	7 10
Porumb	" " " " " "	5 50
Rapiță	" " " " " "	—
Untură de porc B-Pesta	" " " " " "	49 50
Slănină (clisă)	" " " " " "	43—

Bursa de București.

Cursul din 22 Maiu 1901.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	92—
" " internă 4%	" " " " " "	81 25
" " externă 4%	" " " " " "	81 50
" " 1898 4%	" " " " " "	81—
Fonciare rurale 5%	" " " " " "	93 25
" " " 4%	" " " " " "	79 75
Scris. fonc. urb. București 5%	" " " " " "	82—
" " " Iași	" " " " " "	77—

Băile Herculane (Mehadia).

(Herkulesfürdő, Ungaria).

Stațiune balneară internațională în Bănat

situată în valea romantică a Cernei.

Aer azonic. Tot confortul posibil. Lumină electrică. Musică militară. Teatru.

Vindecă radical: reumatism cronic, podagră, rachita, hemoroide, anemia, boale de rinichi și beșică, conturbări ale circulației sângelui, etc.

Începutul sezonului la 1 Maiu.

Stațiune a trenului Expres și Orient-Expres pe linia Budapesta-Orșova-București.

Legătură cu vapoarele danubiene.

Numerul vizitatorilor preste 10,000 pe an.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune

de

Alfred Kormos,

traducere autorizată de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala institutului de credit și de economii „Albina“.

Prețul 3 cor.

Se poate comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhiepiscopale din Sibiu.